

סקירת תוכניות התערבות מוטוריות בהפרעה התפתחותית בקואורדינציה (Developmental Coordination Disorder - DCD) לילדים בגיל ביה"ס: סקירה נרטיבית ביקורתית

שולי קוואס BPT, MEd,^{3,2,1} רוני לידור PhD,¹ סמדר פלג BPT PhD¹

¹ הפקולטה למדעי התנועה והספורט, המרכז האקדמי לוינסקי-וינגייט

² המכון להתפתחות הילד, קופ"ח מאוחדת, בית שמש

³ מתי"א איתן, משרד החינוך

מסגרת לתיאור ולהערכה של השפעת ההתערבויות על מרכיבי הגוף, ועל התפקוד וההשתתפות.

ממצאים: 13 תוכניות התערבות שונות עמדו בקריטריוני ההכללה. האיכות המתודולוגית של כל המאמרים הייתה גבוהה עם ציוני PEDro בטווח 5-9 מתוך 10. מגוון גישות טיפוליות, ביניהן גישות המכוונות-תפקוד, כגון CO-OP ומציאות מדומה אקטיבית, הראו שיפור משמעותי בביצוען של מיומנויות מוטוריות בקרב ילדים עם DCD. עם זאת, תחומי ההשפעה היו מגוונים, ויעילות ההתערבויות הייתה שונה.

מסקנות: תוכניות התערבות שהן מכוונות-תהליך ומכוונות-תפקוד נמצאו יעילות עבור ילדים עם DCD. תוכניות מכוונות-תהליך משלימות התערבויות נוספות. התאמה אישית של תוכניות ההתערבות, המתחשבת בתמונה הקלינית הייחודית של כל ילד, היא חיונית להשגת תוצאות מיטביות. טיפול יעיל דורש גישה רב-תחומית, ושימוש במודל ICF תורם לתיאום בין אנשי המקצוע המעורבים. דרושים מחקרים נוספים שיבחנו את היעילות של תוכניות ההתערבות, ושיתייחסו לכל רמות התפקוד, כדי לספק המלצות קליניות מותאמות.

מילות מפתח: הפרעה התפתחותית בקואורדינציה, תוכניות התערבות מוטוריות, מכוון-תהליך, מכוון-תפקוד והשתתפות, שיווי משקל, דימוי מוטורי, למידה מוטורית, אימון קבוצתי, מציאות-מדומה, מודל ICF

תקציר

רקע: הפרעה התפתחותית בקואורדינציה Developmental Coordination Disorder (DCD) היא הפרעה מוטורית שכיחה בגיל הילדות, המאופיינת בקשיים ברכישה ובביצוע של פעילויות מוטוריות. מעל מחצית מהילדים עם DCD ממשיכים להתמודד עם הפרעה גם בבגרותם. ל-DCD יש ביטויים קליניים מגוונים אשר משפיעים על מגוון תחומי החיים, בהם לימודים, פעילויות פנאי, השתלבות חברתית ומצב רגשי. בשנת 2019 פרסמה ה-European Academy for Childhood Disability (EACD) המלצות קליניות בינלאומיות, שהן מבוססות-ראיות, להגדרה, לאבחון, להערכה והתערבות בילדים ובמתבגרים עם DCD. לאור השכיחות הגבוהה והאופי המתמשך של DCD קיימת חשיבות רבה להתערבות מותאמת, המבוססת-ראיות, לשיפור התפקוד וההשתתפות של הילדים.

מטרה: מטרת הסקירה להציג מגוון תוכניות התערבות, להעריך את יעילותן ולספק כלים לאנשי טיפול בבחירת תוכניות התערבות מוטוריות יעילות, המבוססות-ראיות, לביטויים קליניים ספציפיים של DCD.

שיטה: חיפוש מאמרים במאגר המידע PubMed שהעריכו תוכניות התערבות מוטוריות לשיפור הביצועים של ילדים עם DCD, אשר פורסמו בין השנים 2019-2023. 13 תוכניות התערבות שונות עמדו בקריטריוני ההכללה בהתאם לסולם PEDro (≥ 5). לאינטגרציה ולהשוואה בין תוצאותיהם של המחקרים השונים השתמשנו במודל של International Classification of Health and Function (ICF), כדי לספק